

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ പഞ്ചദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ പഞ്ചദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

ഭരതേന നന്ദിഗ്രാമമുപേത്യ ശ്രീരാമപാദുകയോ
രാജ്യേഭിഷേകസ്തദഗ്രേ നിവേദനപൂർവകം തേന
സമസ്തരാജകീയകാർയാണാം സമ്പാദനം

തതോ നിക്ഷിപ്യ മാതൃസ്താ
അയോധ്യായാം ദൃഢവ്രതഃ |
ഭരതഃ ശോകസന്തപ്തോ
ഗുരുനിദമമാബ്രവീത് || 2.115.1 ||

നന്ദിഗ്രാമം ഗമിഷ്യാമി
സർവാനാമന്ത്രയേന്ദ്ര വഃ |
തത്ര ദുഃഖമിദം സർവം
സഹിഷ്യേ രാഘവം വിനാ || 2.115.2 ||

ഗതശ്ചാഹോ ദിവം രാജാ
വനസ്ഥഃ സ ഗുരുർമ്മ |
രാമം പ്രതീക്ഷേ രാജ്യായ
സ ഹി രാജാ മഹായശാഃ || 2.115.3 ||

ഏതച്ഛുത്വാ ശുഭം വാക്യം
ഭരതസ്യ മഹാത്മനഃ |

അബ്രുവൻ മന്ത്രിണഃ സർവേ
 വസിഷ്ഠശ്ച പുരോഹിതഃ || 2.115.4 ||

സുഭൃശം ശ്ലാഘനീയം ച
 യദുകൃതം ഭരത ത്വയാ |
 വചനം ഭ്രാതൃവാത്സൽയാ -
 ദനുരൂപം തവൈവ തത് || 2.115.5 ||

നിത്യം തേ ബന്ധുലുബ്ധസ്യ
 തിഷ്ഠതോ ഭ്രാതൃസൗഹൃദേ |
 മാർഗമാർയം പ്രപന്നസ്യ
 നാനുമന്യേത കഃ പുമാൻ || 2.115.6 ||

മന്ത്രിണാം വചനം ശ്രുത്വാ
 യഥാഭിലഷിതം പ്രിയം |
 അബ്രവീത് സാരഥിം വാക്യം
 രഥോ മേ യുജ്യതാമിതി || 2.115.7 ||

പ്രഹൃഷ്ടവദനഃ സർവാ
 മാത്യഃ സമഭിഭാഷ്യ ച |
 ആരുരോഹ രഥം ശ്രീമാ -
 ണ്ശത്രുഘ്നേന സമൻവിതഃ || 2.115.8 ||

ആരുഹ്യ തു രഥം ക്ഷിപ്രം
 ശത്രുഘ്നഭരതാവുഭൗ |
 യയത്യഃ പരമപ്രീതൗ
 വൃതൗ മന്ത്രിപുരോഹിതൈഃ || 2.115.9 ||

അഗ്രതോ ഗുരവഃ സർവേ
 വസിഷ്ഠപ്രമുഖാ ദ്വിജാഃ |

പ്രയയുഃ പ്രാങ്മുഖാഃ സർവേ
നന്ദിഗ്രാമോ യതോ ഭവേത് || 2.115.10 ||

ബലം ച തദനാഹുതം
ഗജാശ്വരഥസങ്കുലം |
പ്രയയൗ ഭരതേ യാതേ
സർവേ ച പുരവാസിനഃ || 2.115.11 ||

രഥസ്ഥഃ സ തു ധർമാത്മാ
ഭരതോ ഭ്രാതൃവത്സലഃ |
നന്ദിഗ്രാമം യയൗ തൂർണം
ശിരസ്യാദായ പാദുകേ || 2.115.12 ||

ഭരതസ്തു തതഃ ക്ഷിപ്രം
നന്ദിഗ്രാമം പ്രവിശ്യ സഃ |
അവതീര്യ രഥാത് തൂർണം
ഗുരുനിദമഭാഷത || 2.115.13 ||

ഏതദ് രാജ്യം മമ ഭ്രാത്രോ
ദത്തം സന്നാസമുത്തമം |
യോഗക്ഷേമവഹേ ചേമേ
പാദുകേ ഹേമഭൂഷിതേ || 2.115.14 ||

ഭരതഃ ശിരസാ കൃത്വാ
സന്നാസം പാദുകേ തതഃ |
അബ്രവീദ് ദുഃഖസന്തപ്തഃ
സർവം പ്രകൃതിമണ്ഡലം || 2.115.15 ||

ഛത്രം ധാരയത ക്ഷിപ്ര -
മാർയപാദാവിമൗ മതൗ |

ആഭ്യാം രാജ്യേ സ്ഥിതോ ധർമഃ
പാദുകാഭ്യാം ഗുരോർമമ || 2.115.16 ||

ഭ്രാത്രോ തു മയി സന്നാസോ
നിക്ഷിപ്തഃ സൗഹൃദാദയം |
തമിമം പാലയിഷ്യാമി
രാഘവാഗമനം പ്രതി || 2.115.17 ||

ക്ഷിപ്രം സംയോജയിത്വാ തു
രാഘവസ്യ പുനഃ സ്വയം |
ചരണൗ തൗ തു രാമസ്യ
ദ്രക്ഷ്യാമി സഹപാദുകൗ || 2.115.18 ||

തതോ നിക്ഷിപ്തഭാരോഽഹം
രാഘവേണ സമാഗതഃ |
നിവേദ്യ ഗുരവേ രാജ്യം
ഭജിഷ്യേ ഗുരുവർതിതാം || 2.115.19 ||

രാഘവായ ച സന്നാസം
ദത്തേമേ വരപാദുകേ |
രാജ്യം ചേദമയോധ്യാം ച
ധൂതപാപോ ഭവാമ്യഹം || 2.115.20 ||

അഭിഷിക്തേ തു കാകുത്സ്ഥേ
പ്രഹൃഷ്ടമുദിതേ ജനേ |
പ്രീതിർമമ യശശ്ചൈവ
ഭവേദ് രാജ്യാച്ചതുർഗുണം || 2.115.21 ||

ഏവം തു വിലപൻ ദീനോ
ഭരതഃ സ മഹായശാഃ |

നന്ദിഗ്രാമേകരോദ് രാജ്യം

ദുഃഖിതോ മന്ത്രിഭിഃ സഹ || 2.115.22 ||

സ വൽകലജടാധാരി

മുനിവേഷധരഃ പ്രഭുഃ |

നന്ദിഗ്രാമേവസദ്ധീരഃ

സസൈന്ധോ ഭരതസ്തദാ || 2.115.23 ||

രാമാഗമനമാകാക്ഷൻ

ഭരതോ ഭ്രാതൃവത്സലഃ |

ഭ്രാതൂർവചനകാരി ച

പ്രതിജ്ഞാപാരഗസ്തദാ |

പാദുകേ ത്വഭിഷിച്ഛാമ

നന്ദിഗ്രാമേവസത് തദാ || 2.115.24 ||

സവാലവൃജനം ഛത്രം

ധാരയാമാസ സ സ്വയം |

ഭരതഃ ശാസനം സർവം

പാദുകാഭ്യാം നിവേദയൻ || 2.115.25 ||

തതസ്തു ഭരതഃ ശ്രീമാനഭിഷിച്ഛാർയപാദുകേ |

തദധീനസ്തദാ രാജ്യം കാരയാമാസ സർവദാ || 2.115.26 ||

തദാ ഹി യത് കാർയമുപൈതി കിഞ്ചി -

ദുപായനം ചോപഹൃതം മഹാർഹം |

സ പാദുകാഭ്യാം പ്രഥമം നിവേദ്യ

ചകാര പശ്ചാദ് ഭരതോ യഥാവത് || 2.115.27 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അയോധ്യാകാണ്ഡേ പഞ്ചദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||